

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 267/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o spojených ústavných sťažnostiach sťažovateľky **PROMETHEUS, s.r.o.**, Štefánikova 18, Humenné, IČO 46 767 631, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepeľovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16Cb/5/2020-177 z 31. januára 2025 (Rvp 1004/2025) a proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 16Cb/7/2020-212 z 31. januára 2025 (Rvp 1006/2025) a postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, takto

rozhodol:

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

Odôvodnenie

I.

Ústavné sťažnosti a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu boli 16. apríla 2025 doručené ústavné sťažnosti sťažovateľky, ktorými namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutiami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a zrušiť aj „*napadnutý nesprávny procesný postup porušovateľa v ex lege zastavenom súdnom konaní... ktorého dôsledkom je nadobudnutie právoplatnosti napadnutého uznesenia...*“. Sťažovateľka si uplatňuje právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Prešov uverejneným v Obchodnom vestníku 3. marca 2022 bolo proti sťažovateľke začaté reštrukturalizačné konanie. Uverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov v Obchodnom vestníku 11. apríla 2022 došlo k povoleniu reštrukturalizácie sťažovateľky. Napokon uverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov v Obchodnom vestníku 23. decembra 2022 došlo k schváleniu reštrukturalizačného plánu a ku skončeniu reštrukturalizácie.

3. Vo veci ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 1004/2025 pred začatím reštrukturalizačného konania vystupovala sťažovateľka ako žalovaná v civilnom sporovom konaní o zaplatenie sumy 1 850 eur s príslušenstvom vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16Cb/5/2020. Sťažovateľke bola rozsudkom právoplatným 2. apríla 2022 uložená okrem iného povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 16Cb/5/2020-130 z 25. septembra 2023 určil výšku náhrady trov konania na 498,07 eur.

4. Vo veci ústavnej sťažnosti sp. zn. Rvp 1006/2025 sťažovateľka vystupovala ako žalovaná v civilnom sporovom konaní o zaplatenie sumy 1 850 eur s príslušenstvom vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16Cb/7/2020. Sťažovateľke bola rozsudkom právoplatným 15. marca 2022 uložená okrem iného povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 16Cb/7/2020-166 zo 14. septembra 2023 určil výšku náhrady trov konania na 1 191,27 eur. Tieto ústavné sťažnosti boli spojené na spoločné konanie uznesením ústavného súdu sp. zn. PLs. ÚS 31/2025 z 30. apríla 2025 z dôvodu ich skutkovej a právnej súvislosti.

5. Proti uzneseniam o určení výšky náhrady trov konania podala sťažovateľka sťažnosti, v ktorých namietala, že zverejnením uznesenia súdu o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku zanikajú účinky začatia reštrukturalizačného konania a zastavujú sa konania prerušené podľa § 118 ods. 4 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) *ex lege* a v zastavenom konaní nemožno rozhodovať ani o trovách konania. Konanie sa zastavuje ako celok vrátane konania o trovách. Pokiaľ trovy konania vznikli veriteľovi do povolenia reštrukturalizácie (po tomto momente sa konanie prerušuje, trovy vzniknúť nemôžu), veriteľ si ich musí prihlásiť ako každú inú pohľadávku prihláškou. V prípade neuplatnenia trov konania prihláškou sa trovy konania proti dlžníkovi stali zverejnením uznesenia o potvrdení plánu nevymáhateľnými (§ 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii). Ďalej sťažovateľka poukázala na to, že reštrukturalizácia bola povolená 11. apríla 2022; samotné nároky na trovy konania, ktorých výška je predmetom atakovaných uznesení, boli konštituované 15. marca 2022 a 2. apríla 2022 (ide teda o pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou). Uznesenia o výške trov tak sťažovateľka považovala za svojvoľné a arbitrárne a postup v *ex lege* zastavenom konaní za protiústavný.

6. Okresný súd napadnutými uzneseniami vydanými sudcom č. k. 16Cb/5/2020-177 z 31. januára 2025 (Rvp 1004/2025) a č. k. 16Cb/7/2020-212 z 31. januára 2025 (Rvp 1006/2025) sťažnosti sťažovateľky zamietol. Okrem iného dôvodil, že iba súd konajúci vo veci samej má právomoc rozhodnúť o povinnosti hradiť trovy konania, rovnako o výške trov konania. Poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 513/2023 vydaný v identickej veci sťažovateľky, z ktorého vyplýva, že pohľadávku na náhradu trov konania je možné uplatniť v reštrukturalizácii v prípade, ak bol právoplatne judikovaný nárok na náhradu trov konania [§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Pre možnosť prihlásenia pohľadávky nie je rozhodujúce, či už bola súdom ustálená aj jej výška podľa § 262 ods. 2 CSP. V zmysle § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania (t. j. po jeho začatí s poukazom na § 113 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou. Ide o tzv. prednostné pohľadávky, na ktoré nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasili. Pohľadávky, ktoré vznikli počas reštrukturalizačného konania,

sú všetky pohľadávky, ktoré vzniknú veriteľom od zverejnenia uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku. Pohľadávky veriteľov sťažovateľky na náhradu trov konania sú vzhľadom na moment ich vzniku prednostné, teda nebolo ich nutné uplatniť prihláškou v reštrukturalizácii (t. j. neboli a ani nemuseli byť predmetom riešenia v reštrukturalizácii), a preto niet rozumného dôvodu, aby aj po zastavení sporového konania v zmysle § 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii nedošlo k ich vyčísleniu. Zastavenie konania sa vzťahuje na meritum veci a štandardne sa o trovách konania rozhoduje po zastavení konania. Vychádzajúc z uvedeného názoru ústavného súdu, okresný súd skonštatoval, že nároky na náhradu trov konania boli v prípade veriteľa sťažovateľky právoplatne judikované 15. marca 2022 a 2. apríla 2022. Vzhľadom na skutočnosť, že k začatiu reštrukturalizačného konania sťažovateľky došlo 3. marca 2022 (zverejnenie uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku), je zrejmé, že predmetné pohľadávky veriteľa sťažovateľky vznikli až po začatí reštrukturalizačného konania, a preto v zmysle § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii predstavujú prednostné pohľadávky, ktoré nebolo nutné prihlásiť prihláškou v rámci reštrukturalizačného konania a skončením reštrukturalizácie sa nestali nevymáhateľnými. Zrušiť alebo zmeniť rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je možné iba za predpokladu, že je vecné nesprávne. Okresný súd skonštatoval, že sťažovateľka v sťažnostiach neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutí o výške trov konania.

II.

Sťažostná argumentácia

7. Sťažovateľka argumentačne zhodnými ústavnými sťažnosťami namieta nevysporiadanie sa s jej kľúčovým argumentom, že vyšší súdny úradník rozhodol v oboch prípadoch v *ex lege* zastavenom konaní, v ktorom okresný súd nemal právomoc rozhodovať, pretože v zastavenom konaní nemožno rozhodovať ani o trovách konania, zastavuje sa ako celok vrátane konania o trovách. Rozhodovanie okresného súdu v mnohých *ex lege* zastavených súdnych konaniach sťažovateľky nekorešponduje so zámerom zákonodarcu a marí reštrukturalizačné konanie sťažovateľky.

8. Sťažovateľka považuje za nesprávne právne posúdenie momentu začatia reštrukturalizácie a vzniku pohľadávky, od čoho závisí, či je potrebné ju uplatniť prihláškou v reštrukturalizácii. Sťažovateľka s poukazom na čl. 2 ods. 7 nariadenia EÚ 2015/848 o insolvenčnom konaní (Na účely tohto nariadenia: „rozhodnutie o začatí insolvenčného konania zahŕňa: i) rozhodnutie akéhokoľvek súdu o začatí insolvenčného konania alebo o potvrdení začatia takéhoto konania a ii) rozhodnutie súdu o vymenovaní správcu.“) a čl. 2 ods. 8 nariadenia (Na účely tohto nariadenia: „okamih začatia konania“ je okamih, v ktorom rozhodnutie o začatí insolvenčného konania nadobúda účinky, a to bez ohľadu na to, či je rozhodnutie konečné) považuje za určujúce zverejnenie uznesenia o povolení reštrukturalizácie zo 4. apríla 2022 v Obchodnom vestníku (12. apríl 2022) pre začatie reštrukturalizácie. Nárok žalobcu na trovy konania bol konštituovaný 15. marca 2022 a 2. apríla 2022 nadobudnutím právoplatnosti meritórnych rozsudkov Okresného súdu Michalovce, teda pred začatím reštrukturalizácie sťažovateľky 12. apríla 2022, a preto ide o pohľadávky, ktoré sa v reštrukturalizácii sťažovateľky uplatňujú prihláškou a na ktoré účinky predmetného reštrukturalizačného konania pôsobia.

9. Sťažovateľka preto namieta, že nesprávnym procesným postupom okresného súdu v *ex lege* zastavenom súdnom konaní bez opory v platnej a účinnej právnej norme, napadnutými uzneseniami

okresného súdu z 31. januára 2025 spočívajúcimi v svojvoľnom nerešpektovaní zastavenia predmetného súdneho konania v zmysle § 156 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, neposkytnutím relevantnej odpovede súdu na rozhodujúce argumenty vznesené sťažovateľkou v konaniach a uložením povinnosti uhradiť žalobcovi nároky, ktorých osud sa už raz vyriešil v reštrukturalizačnom konaní sťažovateľky, boli porušené základné práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu, právo na spravodlivé súdne konanie, právo na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru, základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právo sťažovateľky na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

III.

Predbežné prerokovanie sťažností

10. Podstatou ústavných sťažností je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré sťažovateľka videla v arbitrárnosti napadnutých uznesení, pretože podľa jej názoru nereagujú na námietku rozhodovania o trovách v zastavenom konaní, nesúhlasí s právnym posúdením okamihu začatia reštrukturalizácie a prezentuje názor, že jej veriteľ si pohľadávky predstavujúce náhradu trov konania mal uplatniť prihláškou v reštrukturalizácii. V dôsledku týchto pochybení došlo podľa názoru sťažovateľky aj k porušeniu jej vlastníckeho práva.

11. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy patrí len kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem vykonaných súdmi, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, teda ústavne neudržateľné, a zároveň by mali za následok z hľadiska intenzity ústavne relevantné porušenie základného práva alebo slobody. O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením pritom ide spravidla vtedy, ak interpretácia a aplikácia právnej normy všeobecným súdom zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti.

12. V skutkovo a právne podobných veciach sťažovateľky (nálezy sp. zn. III. ÚS 282/2024 a sp. zn. III. ÚS 513/2023) už ústavný súd zaujal právny názor na problematiku riešenú aj v tomto konaní. Z tohto názoru vychádzal aj okresný súd v napadnutých uzneseniach, v ktorých odcitoval nosnú argumentačnú časť nálezu sp. zn. III. ÚS 513/2023 (bod 6 tohto uznesenia), preto ju ústavný súd nepovažuje za potrebné opakovať.

13. Námietku sťažovateľky o nedostatku odôvodnenia napadnutých uznesení okresného súdu pre absenciu reakcie na kľúčovú námietku, že okresný súd rozhodol o výške trov v *ex lege* zastavenom konaní bez toho, aby na to mal právomoc, nemožno akceptovať. Napadnuté uznesenia obsahujú citáciu posúdenia tejto námietky ústavným súdom vo veci sp. zn. III. ÚS 513/2023 v tomto rozsahu: „Zastavenie konania ako dôsledok potvrdenia reštrukturalizačného plánu má dopad na meritum zastaveného konania. Tak to platí aj pri konaniach zastavených z iných dôvodov (§ 145, § 161 ods. 2 CSP), keď po nadobudnutí právoplatnosti výroku súdneho rozhodnutia o zastavení konania súd ešte rozhodne napríklad o výške trov zastaveného konania (čo explicitne predpokladá aj CSP v § 256 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 CSP), teda o otázkach akcesorickej povahy. Pohľadávky veriteľov sťažovateľa na náhradu trov konania sú vzhľadom na moment ich

vzniku prednostné, teda nebolo ich nutné uplatniť prihláškou v reštrukturalizácii (t. j. neboli a ani nemuseli byť predmetom riešenia v reštrukturalizácii), a preto niet rozumného dôvodu, aby aj po zastavení sporového konania v zmysle § 156 ZKR nedošlo k ich vyčísleniu. Pri opačnom prístupe by bolo pre veriteľa bezpredmetné a poškodzujúce to, že mu bol v civilnom sporovom konaní (predmetom ktorého nebola prednostná pohľadávka) právoplatne judikovaný nárok na náhradu trov konania majúci charakter prednostnej pohľadávky, ktorá sa v reštrukturalizácii neuplatňuje prihláškou, ak by v dôsledku zastavenia civilného sporového konania (prerušenie povolením reštrukturalizácie v zmysle § 118 ods. 4 ZKR) už súd nemohol pristúpiť ku konkretizácii výšky náhrady trov konania. V danom prípade teda okresný súd nemohol porušiť základné práva sťažovateľa, keďže rozhodovaním o výške trov konania konal v súlade so zákonom.“ Na čo okresný súd nadviazal a posúdil podľa tohto názoru aj veci sťažovateľky. Uvedené odôvodnenia preto ústavný súd považuje za dostatočné a ústavne akceptovateľné.

14. Sťažovateľka prezentuje názor, že k začatiu reštrukturalizačného konania dochádza až zverejnením uznesenia o jej povolení, nie zverejnením uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania.

15. Podľa § 113 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom v čase začatia reštrukturalizačného konania sťažovateľky o začatí reštrukturalizačného konania súd vydá uznesenie, ktoré bezodkladne zverejní v Obchodnom vestníku; zverejnením uznesenia v Obchodnom vestníku sa začína reštrukturalizačné konanie. Iné rozhodnutia alebo písomnosti súdu vydané pred začatím reštrukturalizačného konania sa v Obchodnom vestníku nezverejňujú.

16. Podľa § 116 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii ak sú splnené predpoklady, aby súd povolil reštrukturalizáciu, súd najneskôr do 30 dní od začatia reštrukturalizačného konania uznesením rozhodne o povolení reštrukturalizácie. Inak reštrukturalizačné konanie v rovnakej lehote uznesením zastaví.

17. Podľa § 118 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii povolením reštrukturalizácie sa začína reštrukturalizácia. Reštrukturalizácia sa považuje za povolenú zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku.

18. Podľa § 118 ods. 4 zákona o konkurze a reštrukturalizácii súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou, sa povolením reštrukturalizácie prerušujú; tieto nároky možno uplatniť voči dlžníkovi len spôsobom podľa § 120 ods. 1 a § 124 ods. 4.

19. Podľa čl. 2 ods. 8 nariadenia EÚ č. 2015/848 o insolvenčnom konaní: Na účely tohto nariadenia: „okamih začatia konania“ je okamih, v ktorom rozhodnutie o začatí insolvenčného konania nadobúda účinky, a to bez ohľadu na to, či je rozhodnutie konečné.

20. Už v skoršej citovanej judikatúre (III. ÚS 513/2023) ústavný súd konštatoval, že v zmysle § 120 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania (t. j. po jeho začatí s poukazom na § 113 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou. Ide o tzv. prednostné pohľadávky, na ktoré nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veriteľia súhlasili.

21. Rovnaký názor zastáva aj odborná literatúra: „Pohľadávky, ktoré vznikli počas reštrukturalizačného konania, sú všetky pohľadávky, ktoré vzniknú veriteľom od zverejnenia uznesenia o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku“ (ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. 4. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2021, s. 957.).

22. Ústavný súd nezistil dôvod, pre ktorý by mal svoj názor na túto problematiku meniť, a to ani s ohľadom na konkrétne skutkové a právne okolnosti prejednávaných vecí či argumentáciu sťažovateľky.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutými uzneseniami okresného súdu ani postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal, a označenými právami sťažovateľky nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažností na ďalšie konanie a odmietol ich ako zjavne neopodstatnené podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Vzhľadom na zistenie zjavnej neopodstatnenosti ústavných sťažností sa ostatnými uplatnenými návrhmi už ústavný súd nezaoberal, pretože ide o výroky viazané na vyslovenie porušenia práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu